

В. Б. НАВРОЦЬКИЙ

Львівський національний університет ім. Івана Франка

ОСОБЛИВОСТІ МИРОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАТО

Наукові праці МАУП, 2010, вип. 4(27), с. 30–35

Розглядаються питання участі НАТО у врегулюванні збройних конфліктів. Визначені правові основи реалізації миротворчої діяльності та проводиться порівняльний аналіз окремих миротворчих місій Північноатлантичного альянсу.

Завершення холодної війни докорінно змінило систему міжнародної безпеки. Із істотним зменшенням імовірності широкомасштабного глобального збройного конфлікту на передній план вийшли конфлікти локального характеру. Такі конфлікти є джерелом нестабільності і напруги в регіоні, викликаючи проблеми біженців, нелегальних мігрантів, трафіку озброєння, проблеми соціально-економічного характеру тощо.

Держави — члени Організації Північноатлантичного договору (НАТО) розглядають збройні конфлікти на периферії євроатлантичного простору як загрозу власній безпеці. Вони все частіше намагаються використати організаційні можливості для врегулювання конфліктів.

Зважаючи на це, миротворчість поступово перетворилася на важливий напрям політики НАТО. Тому дослідження цієї проблеми набуває важливого значення для визначення місця та ролі НАТО у сучасному світі, а також прогнозування її подальшої діяльності. Детальний розгляд та аналіз окремих миротворчих місій НАТО міститься у працях цілої низки зарубіжних дослідників, таких як Д. Акерман, Л. Вентц, Р. Гендріксон, К. Дейл, Д. Локер, П. Сігел та ін. Водночас вітчизняні дослідники здебільшого звертають увагу на цю проблему лише в контексті комплексного аналізу діяльності Північноатлантичного альянсу.

Розглядаючи питання участі та ролі Північноатлантичного альянсу у миротворчих операціях, варто передусім звернути увагу на саме поняття “миротворчість”. Під ним дослідники розуміють широкий спектр неоднорідних завдань, пов’язаних із зовнішнім втручанням у конфлікт з метою його врегулювання [2, 7]. Так, зокрема, у сучасній політичній науці розрізняють такі види

миротворчої діяльності, як превентивна дипломатія (*preventive diplomacy*), встановлення миру (*peacemaking*), підтримання миру (*peacekeeping*), миробудівництво (*peace-building*) та примушення до миру (*peace-enforcement*) [28, 137].

Превентивна дипломатія розглядається як сукупність дипломатичних дій, прийнятих перед початком прогнозованого військового зіткнення з метою усунення протиріч між сторонами [2, 14]. Такі превентивні дії в силу свого визначення є малопомітною діяльністю і в разі успіху часто можуть залишатися непоміченими [26]. Із ескалацією конфлікту їй на зміну приходить діяльність із встановлення миру — дій, спрямованих на примирення ворогуючих сторін дипломатичними засобами, передбаченими Розділом VI (“Мирне вирішення спорів”) Статуту Організації Об’єднаних Націй (переговори, посередництво, примирення, арбітраж, судове слідство тощо) [14].

Під підтриманням миру розуміють небойові військові операції до ескалації конфлікту та після припинення вогню, що проводяться за згодою конфліктуючих сторін і мають на меті розведення військ і сприяння виконанню досягнутих мирних домовленостей [2, 14].

Миробудівництво виступає своєрідною завершальною фазою миротворчого процесу, оскільки цим терміном описують діяльність, що проводиться після завершення конфлікту з метою відновлення миру. Вона включає такі заходи, як реінтеграція колишніх комбатантів у громадянське суспільство, посилення правопорядку (наприклад, через підготовку і переорганізацію місцевої поліції, проведення реформи судової системи), забезпечення поваги до прав людини, надання технічної допомоги для демократичного розвитку (наприклад, допомога у проведенні виборів та

підтримка незалежних засобів масової інформації), підтримка боротьби з корупцією, здійснення програм розмінування в рамках гуманітарних операцій тощо [26].

Операції з примушення до миру займають окреме місце серед видів миротворчої діяльності, оскільки докорінно відрізняються від решти своєю природою та набором засобів реалізації [25, 102]. Під примушенням до миру розуміють використання чи погрозу використання військової сили відповідно до міжнародного мандату на примусову діяльність з метою домогтися від воюючих сторін дотримання міжнародних резолюцій і припинення вогню [2, 14]. Політичною і правовою основами для проведення такого роду операцій виступає Статут Організації Об'єднаних Націй, який, наголошуючи на приматі мирного вирішення спорів, статтями Глави 7 ("Дії стосовно порушення миру, загрози миру та актів агресії") уповноважує Раду Безпеки ООН за необхідності вдаватися до використання військових повітряних, морських і сухопутних сил, необхідних для підтримання чи відновлення міжнародного миру та безпеки, і зобов'язує держав-членів надавати свої збройні сили у розпорядження Ради Безпеки для вирішення таких завдань на основі прийнятих спеціальних угод [17].

Незважаючи на понад шістдесятилітню історію існування Організації Північноатлантичного Договору, лише руйнація біполярної системи міжнародних відносин на початку 90-х років ХХ ст. уможливила безпосереднє використання механізмів та засобів НАТО у процесі врегулювання конфліктів.

Тим не менше, детальний аналіз миротворчої діяльності Північноатлантичного альянсу продемонстрував здатність Організації ефективно виконувати не тільки окремі миротворчі операції з еkleктичним набором завдань, а й реалізовувати цілісний, послідовний, безперервний миротворчий процес.

Так, зокрема, першим прикладом системного підходу Альянсу у врегулюванні конфліктів стала місія у Боснії. З початку конфлікту НАТО відповідно до резолюції Ради Безпеки ООН № 776 від 14 вересня 1992 р. на прохання Генерального Секретаря ООН про надання регіональними організаціями та союзами фінансової чи іншої допомоги силам ООН брала участь в окремих операціях із підтримання миру (операції *Sharp Guard* та *Deny Flight*) [5]. За словами дослідників, таке обмежене залучення Північноатлантичного альянсу було зумовлене передусім трансформаційним процесом Організації, військовою участю

контингентів США у Перській затоці та діяльністю Сил захисту ООН *UNPROFOR* (*United Nations Protection Force*) [3].

Систематичні порушення воюючими сторонами резолюцій ООН та ескалація насильства спричинили першу в історії Альянсу операцію з примушення до миру (операція *Deliberate Force*), яка тривала з 30 серпня по 20 вересня 1995 р. і полягала в авіаударах по позиціях боснійських сербів [30, 23]. Політичним результатом операції стало стимулювання розвитку переговорного процесу між антагоністичними сторонами, що завершився підписанням Дайтонської мирної угоди 14 грудня 1995 р. Вона стала основою для встановлення адміністративно-територіального поділу Боснії та Герцеговини, розвитку її політичної системи і закріпила статус діяльності міжнародної місії, покликаної "сприяти остаточному припиненню протистояння та допомагати колись воюючим сторонам у побудові цілісної, демократичної, поліетнічної держави" [29, 9].

Дайтонська угода та Резолюція Ради Безпеки ООН № 1031 склали політико-правову базу для проведення Північноатлантичним альянсом першої у своїй історії самостійної операції з підтримання миру з розміщенням шістдесятитисячного (60000) військового контингенту Сил упровадження ІФОР (*IFOR, Implementation Force*). Відповідно до концептуальних документів завдання ІФОР полягали у забезпеченні неухильного дотримання угоди про припинення вогню, відведення збройних формувань відповідно до лінії припинення вогню та їх подальшу демобілізацію, завершення передачі територій між обома частинами, моніторингу і контролю над демаркацією кордону між Боснійською Федерацією та Сербською Республікою, над повітряним простором Боснії та Герцеговини, дотриманням прав людини та допомозі іншим міжнародним організаціям у їхній гуманітарній діяльності [6].

Про успішність виконання місії з підтримання миру Північноатлантичним альянсом свідчить резолюція Ради Безпеки ООН № 1088, відповідно до якої "Організація Об'єднаних Націй, висловлюючи вдячність... Силам втілення Договору... за їх внесок у реалізацію мирного Договору... уповноважує держави-члени, що діють через організацію... створити сили із стабілізації під єдиним командуванням і управлінням" [7]. Тобто, вже через рік після діяльності ІФОР, миротворчу діяльність НАТО у Боснії та Герцеговині було оновлено та розширено за рахунок завдань із миробудівниц-

тва, ініціювавши створення Сил стабілізації, СФОР (*SFOR, Stabilization Force*).

Варто зауважити, що діяльність СФОР водночас сприяла не тільки остаточному подоланню наслідків тривалого збройного конфлікту, а й модернізації держави. Так, до здобутків НАТО належать участь в обслуговуванні та ремонті автошляхів і залізничних колій, збирання та утилізація незареєстрованої зброї і боєприпасів, розмінування територій, допомога у створенні шкіл саперів (Баня Лука, Моштара, Травник), реформі правоохоронної системи, розшуку та арешті військових злочинців [11].

Окремої уваги варта участь Північноатлантичного альянсу у проведенні оборонної реформи Боснії та Герцеговини, метою якою була ліквідація негативних наслідків комуністичної системи і внутрішньодержавного збройного конфлікту. Практичні результати даної реформи проявляються, зокрема, у подоланні політизованості структур управління військами, посиленні цивільного контролю і парламентського нагляду за діяльністю збройних сил та створенні загальнонаціонального міністерства оборони [4]. Консультування державних органів влади з питань подальшого проведення оборонної та інших демократичних реформ стало основою діяльності спеціально створеного малочисельного військового штабу Альянсу в Сараєво після завершення місії СФОР та передання її повноважень місії Європейського Союзу “Алтея” 2 грудня 2004 р. [22].

Запрошення Боснії та Герцеговини про приєднання до програми “Партнерство заради миру” відповідно до Декларації Ризького саміту НАТО від 29 листопада 2009 р. стало закономірним підтвердженням успішної реалізації першого в історії комплексного миротворчого процесу Організації Північноатлантичного Договору [27].

Фактично аналогічний сценарій розвитку миротворчого процесу був притаманний для діяльності НАТО у Косово. Це було зумовлено не так спільним географічним і соціальним середовищем, як схожими причинами ескалації конфлікту, пов’язаними із розпадом поліетнічної Соціалістичної Федеративної Республіки Югославія та загостренням міжетнічних протистоянь з метою захоплення та утримання влади. Проте, в цьому випадку геополітичні реалії та миротворчий досвід, набутий у Боснії та Герцеговині, дали можливість Північноатлантичному альянсу активно задіяти інструменти превентивної дипломатії та встановлення миру (*peacemaking*) у миротворчому процесі. Так, зокрема, вже у грудні 1997 р. мініст-

ри закордонних справ держав – членів НАТО заявили, що Альянс “зацікавлений у стабільності у Балканському регіоні і... висловлює занепокоєння зростанням міжетнічного напруження у Косово” [20]. Серед дипломатичних ініціатив Північноатлантичного альянсу варто виокремити візити до Белграда Генерального секретаря НАТО Х. Солани, Спеціального Посла уряду США Р. Холбрука, голови Військового Комітету НАТО К. Науманна та Верховного головнокомандувача об’єднаними збройними силами НАТО в Європі У. Кларка, а також участь Великобританії, США, Італії, Німеччини та Франції як посередників у переговорах у м. Рамбуйє між сторонами конфлікту [10, 8].

Провал переговорного процесу, ігнорування урядом С. Мілошевіча вимог світової спільноти, відсутність чіткої реакції Ради Безпеки ООН та зростання насильства зумовили проведення Північноатлантичним альянсом другої в історії операції з примушення до миру – військово-повітряної операції *Allied Force*. Не вдаючись до детальної правової оцінки діяльності НАТО, яка суперечила Статуту ООН та фундаментальним принципам міжнародного права, варто зауважити, що дії Альянсу можуть бути виправдані сучасним розвитком міжнародного права з прав людини [13].

Резолюція Ради Безпеки ООН № 1244 від 10 червня 1999 р., визначивши, що ситуація в регіоні продовжує створювати загрозу для міжнародного миру та безпеки, уповноважила Організацію Північноатлантичного Договору встановити міжнародну присутність у Косово із різноманітним набором завдань, серед яких недопущення відновлення бойових дій, забезпечення дотримання припинення вогню, демілітаризація Армії визволення Косово, встановлення безпечного середовища та забезпечення правопорядку, підтримка діяльності гуманітарних організацій, розмінування територій [8].

Від початку діяльності місія КФОР вирізняється одночасним проведенням операцій із підтримання миру та миробудівництва. Так, зокрема, за даними, наведеними колишнім Генеральним Секретарем НАТО лордом Дж. Робертсоном, у перший рік проведення операцій у Косово близько 50 % особового складу КФОР забезпечували захист національних меншин (охорона житлових будинків, супроводження, перевезення, перевірка на контрольних пунктах, патрулювання), а решта виконували ряд завдань із *peace-building*, таких як допомога в репатріації біженців, розмінування, надання медичної допомоги, ремонт електростанцій, доріг, мостів, залізничних шляхів тощо

[10, 17]. Акт проголошення незалежності Косово ще більше актуалізував діяльність місії КФОР, стимулювавши завдання із підтримання миру та розширивши миробудівничі функції за рахунок консультацій урядових структур з питань державотворення.

Крім того, варто зауважити, що однією із необхідних умов успіху миротворчих операцій у Косово стала співпраця Північноатлантичного альянсу із Сербією і Чорногорією. Починаючи із 2003 р. НАТО надає Сербії та Чорногорії допомогу в межах Цільової програми співпраці, яка включає заходи в галузі оборонної реформи. Практичним наслідком такої співпраці стало запрошення держав за результатами Ризького саміту до участі у програмі “Партнерство заради миру” [27]. Таке поглиблення взаємовідносин з Сербією та Чорногорією можна також розглядати як прояв превентивної дипломатії НАТО з метою недопущення нової ескалації міжетнічної напруги на території Косово.

На відміну від перерахованих місій, миротворча діяльність Північноатлантичного альянсу в Македонії на запрошення македонського уряду характеризувалася відсутністю операцій із примушення до миру. Заходи із демілітаризації Національної визвольної армії та стабілізації безпечного середовища (операції *Essential Harvest* і *Amber Fox*), а також сприяння та посередництво у проведенні переговорів трансформувалися у консультацію політичного та військового керівництва держави з питань проведення реформ, спрямованих на євроатлантичну інтеграцію Македонії. Як результат — лише суперечки довкола конституційної назви держави не дозволили Македонії стати повноправним членом Організації Північноатлантичного Договору [16].

Ще одним прикладом комплексного підходу у реалізації миротворчого процесу виступає діяльність Північноатлантичного альянсу в Афганістані. Варто зауважити, що військові формування держав — членів НАТО беруть участь як у коаліції під проводом США (*Operation Enduring Freedom, OEF*), зорієнтованій на боротьбу проти “Аль-Каїди” та руху Талібан, так і у підмандатними ООН, очолюваними власне Альянсом Міжнародних сил із забезпечення миру та безпеки, ІСАФ (*ISAF, International Security Assistant Force*) [18].

Початковий мандат уповноважував ІСАФ надавати допомогу Тимчасовому афганському уряду у забезпеченні безпеки в Кабулі та прилеглих до нього регіонах [9]. Проте стратегічний розви-

ток подій в Афганістані зумовив розширення не лише географічного, а й операційного кола діяльності місії. Діяльність у галузях патрулювання територій, реформування, оснащення та навчання Афганської національної армії та поліції, роззброєння, демобілізації та реінтеграції екс-комбатантів, реформи судової системи, допомоги у проведенні виборів та боротьби з наркоторгівлею одночасно була доповнена елементами операцій з примушення до миру (наприклад, операція *Medusa*) [19].

Крім того, ще однією суттєвою особливістю миротворчої місії Альянсу в Афганістані є діяльність Груп з відбудови провінцій (*Provincial Reconstruction Teams, PRTs*), невеликих формувань чисельністю 70–250 військовослужбовців та цивільних експертів. Вони створені задля допомоги афганському уряду розширити межі свого впливу у державі, сприяння розвитку безпечного середовища в окремих регіонах Афганістану, налагодження взаємовідносин із місцевими органами влади, підтримання реформ сектору безпеки та регіональної відбудови та розвитку [31, 36]. Набір їхніх практичних проектів залежить від актуальних проблем окремого регіону і може полягати, наприклад, у розвитку систем освіти, охорони здоров'я та сільського господарства, навчанні поліцейських формувань, відбудові мостів, прокладенню автошляхів тощо [24].

На відміну від усіх попередніх миротворчих місій Альянсу відсутність союзницького консенсусу щодо формулювання спільного підходу до діяльності НАТО в Іраку унеможливило широкомасштабне використання організаційних можливостей з урегулювання конфліктів [1, 33]. Лише на саміті Північноатлантичного альянсу в Стамбулі у червні 2004 р. відбулася консолідація держав-членів щодо іракського питання, результатом чого стало започаткування навчальної місії НАТО в Іраку (*NATO Training Mission — Iraq, NTM-I*) [21].

Суть місії полягає в теоретико-практичній підготовці персоналом держав — членів Альянсу офіцерів іракських збройних сил як у самому Іраку, так і за його межами з питань панування та проведення військових операцій [23]. Держави — члени НАТО одностайно погодили контрибутувати персонал, спорядження та фінансові ресурси задля ефективної реалізації даної програми [15].

Варто зазначити, що даний елемент миробудівничої діяльності Північноатлантичного альянсу, незважаючи на неповноцінне залучення механізмів та військово-політичних можливостей

Організації, має велике значення для сучасних міжнародних відносин. Кваліфікована підготовка іракських офіцерів сприяє не тільки ефективному державному розвитку Іраку. Із зростаючим залученням іракської армії до забезпечення внутрішньодержавної безпеки відбувається полегшення участі коаліційних військ, більшість з яких репрезентують держави — члени Організації Північноатлантичного Договору.

Участь Північноатлантичного альянсу у врегулюванні конфлікту у суданській провінції Дарфур стала першою в історії операцією НАТО на Африканському континенті та унікальним прикладом інтерорганізаційної співпраці у забезпеченні миротворчого процесу (НАТО, ООН, ЄС, Африканський Союз). Попри неможливість використання в повному обсязі широкого набору інструментів Альянсу у сфері врегулювання конфліктів, пов'язаного, як і в ситуації з Іраком, з внутрішньоорганізаційними розбіжностями у поглядах на проведення миротворчих операцій, на думку дослідників, допоміжна участь НАТО у навчанні миротворчих контингентів під головуванням ООН та їх повітряному транспортуванні відіграє значну роль у створенні необхідних умов для деескалації та згасання міжетнічного конфлікту [12, 143].

Отже, у постбіполярний період Північноатлантичний альянс виробив системний набір методів врегулювання конфліктних ситуацій незалежно від їх інтенсивності. Приклади одночасної реалізації цілісного миротворчого процесу (Боснія та Герцеговина, Косово, Македонія, Афганістан) та проведення окремих миротворчих операцій (Ірак, Дарфур) показово демонструють ефективну діяльність організації у забезпеченні євроатлантичної безпеки. Компромісне поєднання протилежних підходів держав-членів до проведення операцій із врегулювання конфліктів виступає важливою ланкою у забезпеченні трансатлантичної єдності. Розширення географічних меж миротворчих операцій сприяє не тільки ефективному забезпеченню євроатлантичної безпеки, а й одночасному зростанню впливу НАТО у сучасній системі міжнародних відносин.

Література

1. Батюк В. Отношения США и НАТО в начале XXI века // США — Канада: Экономика, политика, идеология. — 2003. — № 10. — С. 31–44.

2. Гавриш А., Ижак А., Попов А., Чумаков А., Щербаков Ю. Проблемы поддержания мира и политика Украины. — Днепропетровск: Нац. ин-т стратегич. исслед., Днепропетр. филиал. — 1996. — 57 с.

3. Гендріксон Р. Перейти Рубікон // НАТО Ревю. — 2005. — № 3. — <http://www.nato.int/docu/review/2005/issue3/ukrainian/history.html> (Електронна версія журналу).

4. Локер Д., Донлі М. Реформа оборонних структур Боснії та Герцеговини // НАТО Ревю. — 2004. — № 4. — <http://www.nato.int/docu/review/2004/issue4/ukrainian/military.html> (Електронна версія журналу).

5. Резолюция 776, принята Советом Безопасности 14 сентября 1992 года. — <http://www.un.org/russian/document/scresol/res1992/res776.htm> (The Official Cite of the United Nations).

6. Резолюция 1031 (1995), принята Советом Безопасности на его 3607-м заседании, 15 декабря 1995 года. — <http://www.un.org/russian/document/scresol/res1995/res1031.htm> (The Official Cite of the United Nations).

7. Резолюция 1088 (1996), принята Советом Безопасности на его 3723-м заседании, 12 декабря 1996 года. — <http://www.un.org/russian/document/scresol/res1996/res1088.htm> (The Official Cite of the United Nations).

8. Резолюция 1244 (1999), принята Советом Безопасности на его 4011-м заседании, 10 июня 1999 года. — <http://www.un.org/russian/document/scresol/res1999/res1244.htm> (The Official Cite of the United Nations).

9. Резолюция 1386 (2001), принята Советом Безопасности на его 4443-м заседании, 20 декабря 2001 года. — <http://www.un.org/russian/document/scresol/res2001/res1386.htm> (The Official Cite of the United Nations).

10. Робертсон Д. Косово: рік потому. Досягнення та проблеми. Доповідь Генерального секретаря НАТО // Центр документації та інформації НАТО. — К: 2001. — 27 с.

11. Стабілізаційні сили СФОР у Боснії та Герцеговині. — <http://www.nato.int/issues/sfor/practice-ukr.html> (The Official Cite of the NATO).

12. Швед В. Близькосхідний регіон у сучасних стратегіях трансатлантичної спільноти. — К.: Нац. ін-т стратегіч. досліджень. — 241 с.

13. Ackerman D. Kosovo and NATO: Selected Issues of International Law. CRS Report for Congress, 1999. — <http://www.fas.org/sgp/crs/row/RL30152.pdf> (The Official Cite of the Federation of American Scientists).

14. An Agenda for Peace. Preventive Diplomacy, Peacemaking and Peace-keeping. Report of the Secretary General Pursuant to the Statement Adopted by the Summit Meeting of the Security Council on 31 January 1992. — <http://www.un.org/docs/sg/agpeace.html> (The Official Cite of the United Nations).

15. Blanchard C., Dale C. Iraq Foreign Contribution to Stabilization and Reconstruction. CRS Report for Congress, 2007. — <http://www.fas.org/sgp/crs/row/RL32105.pdf> (The Official Cite of the Federation of American Scientists).

16. Bucharest Summit Declaration, Issued by the Heads of State and Government participating in the meeting of the North Atlantic Council in Bucharest on 3 April 2009. — http://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_8443.htm (The Official Cite of the NATO).

17. *Charter of the United Nations. Chapter VII: Actions with Respect to Threats to the Peace, Breaches of the Peace, and Acts of Aggression.* — <http://www.un.org/en/documents/charter/chapter7.shtml> (The Official Cite of the United Nations).

18. *Dale C. War in Afghanistan: Strategy, Military Operations, and Issues for Congress.* CRS Report for Congress, 2009. — <http://www.fas.org/sgp/crs/row/RL40156.pdf> (The Official Cite of the Federation of American Scientists).

19. *Feikert A. US and Coalition Military Operations in Afghanistan: Issues for Congress.* CRS Report for Congress. CRS Report for Congress, 2006. — <http://www.fas.org/sgp/crs/row/RL70042.pdf> (The Official Cite of the Federation of American Scientists).

20. *Final Communique. Ministerial Meeting of the North Atlantic Council Held at NATO Headquarters, Brussels, 16 December 1997.* — http://www.nato-otan.org/cps/en/natolive/official_textsts_25439.htm

21. *Istanbul Summit Communique, Issued by the Heads of State and Government Participating in the Meeting of the North Atlantic Council on the 28–29 of June 2004* // <http://www.nato.int/docu/pr/2004/p04-096e.htm> (The Official Cite of the NATO).

22. *Kim J. Bosnia and the European Union Military Force (EUFOR): Post-NATO Peacekeeping.* CRS Report for Congress, 2006. — <http://www.fas.org/sgp/crs/row/RS21772.pdf> (The Official Cite of the Federation of American Scientists).

23. *Lynch R., Janzen P. NATO Training Mission — Iraq. Looking to the Future* // *Joint Force Quarterly.* — 2006. — Spring. — P. 29–34.

24. *Morelli V., Gallis P. NATO in Afghanistan: A Test of the Transatlantic Alliance.* CRS Report for Congress, 2008. — <http://www.fas.org/sgp/crs/row/RL33621.pdf> (The Official Cite of the Federation of American Scientists).

25. *Oliver G. The Other Side of Peacekeeping: Peace Enforcement and Who Should Do It? // International Peacekeeping.* — 2002. — Vol. 9. — P. 99–117.

26. *Report of the Panel on United Nations Peace Operations.* — <http://www.un.org/peace/reports/peaceoperations/docs/part2.htm> (The Official Cite of the United Nations).

27. *Riga Summit Declaration, Issued by the Heads of State and Government, Participating in the Meeting of the North Atlantic Council in Riga on 29 November 2006.* — <http://www.nato.int/pr/2006/p.06-150e.htm> (The Official Cite of the NATO).

28. *Schabio H. The UN Role in Future Military Conflicts // Baltic Security and Defence Review.* — 2006. — Vol. 8. — P. 128–161.

29. *Siegel P. Target Bosnia: Integrating Information Activities in Peace Operations. NATO-Led Operations in Bosnia-Herzegovina December 1995–1997.* — Command and Control Research Program. — 1998. — 206 p.

30. *Wentz L. Lessons from Bosnia: the IFOR Experience.* — Command and Control Research Program. — 1997. — 529 p.

31. *Zenkevicius G. Post-Conflict Reconstruction: Rebuilding Afghanistan — Is That Post-Conflict Reconstruction? — Baltic Security and Defence Review.* — 2007. — Vol. 9. — P. 28–56.

Розглянуто питання участі НАТО у врегулюванні конфліктів, визначено правові основи реалізації миротворчої діяльності, проведено порівняльний аналіз окремих миротворчих місій Північноатлантичного альянсу.

Рассматриваются вопросы участия НАТО в урегулировании конфликтов, определены правовые основы реализации миротворческой деятельности, проводится сравнительный анализ отдельных миротворческих миссий Североатлантического альянса.

The article contains the revision of the features of the NATO participation in conflict reconciliation, defines the legal bases of the peace activity realization, makes the comparative analysis of the separate peace missions of the North Atlantic Alliance.

Надійшла 23 жовтня 2010 р.